

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VARDŲ IR PAVARDŽIŲ RAŠYMO ASMENS DOKUMENTUOSE
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-471, LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDŲ IR
PAVARDŽIŲ RAŠYMO DOKUMENTUOSE ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-535 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO MINDAUGO PUIDOKO
2017 M. BIRŽELIO 19 D. PASIŪLYMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDŲ IR
PAVARDŽIŲ RAŠYMO DOKUMENTUOSE ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-535 “ PROJEKTO
(toliau – Projektas)
(TAP-21-531; TAIS NR. 21-24001(2))

2021-05-10 Nr.NV-948

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šį pastebėjimą:

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. vasario 27 d. sprendime „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 21 d. nutarimo kai kurių nuostatų išaiškinimo“ išaiškino, kad „*Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. spalio 21 d. nutarimo motyvuojamosios dalies 4 punkto nuostatos „įstatymų leidėjas privalo įstatymais nustatyti, kaip šios [valstybinės] kalbos vartojimas užtikrinamas viešajame gyvenime, be to, jis turi numatyti valstybinės kalbos apsaugos priemonės“*, „*asmens vardas ir pavardė piliečio pase turi būti rašomi valstybine kalba*“ *inter alia* reiškia, kad kai įstatymų leidėjui nustatant asmens vardo ir pavardės rašymo Lietuvos Respublikos piliečio pase teisinį reguliavimą yra reikalingos specialios žinios, jis turi gauti specialių (profesinių) žinių turinčių asmenų (institucijų), *inter alia* pagal Lietuvos Respublikos įstatymus iš profesionalių kalbininkų – lietuvių kalbos specialistų (o tiek, kiek leidžia įstatymai, – ir kitų lingvistikos šakų atstovų) sudarytos valstybės institucijos, turinčios įgaliojimus rūpintis valstybinės kalbos saugojimu, pagal savo kompetenciją nustatyti valstybinės kalbos politikos gaires (arba siūlyti atitinkamoms įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios institucijoms jas nustatyti savo leidžiamais teisės aktais) ir vykdyti valstybinę kalbos politiką, oficialią išvadą, *inter alia* aiškiai išdėstyta poziciją, aiškius siūlymus, i kuriuos įstatymų leidėjas negali neatsižvelgti“ (čia ir toliau – pabraukta mūsų).

Taigi Konstitucinis Teismas minėtame 2014 m. vasario 27 d. sprendime *inter alia* pažymėjo, kad įstatymų leidėjas, sprendamas, kaip Lietuvos Respublikos piliečio pase turi būti rašomi asmens vardas ir pavardė, **negali neatsižvelgti į gautas oficialias išvadas**, įskaitant Valstybinės lietuvių kalbos komisijos oficialią išvadą, išdėstyta poziciją (siūlymus).

Poziciją dėl Įstatymų projektų Nr.XIIP-471 ir Nr. XIIP-535 Valstybinė lietuvių kalbos komisija yra pateikusi 2017 m. gegužės 23 d. rašte Nr. S1-252 (1.7), kuriame nurodoma:

„1. VLKK, pritardama pagrindinei abiejų įstatymų projektų nuostatai Lietuvos Respublikos piliečių vardus ir pavardes asmens tapatybę patvirtinančiuose dokumentuose (toliau – asmens dokumentuose) rašyti lietuviškais rašmenimis, siūlo tokias išimtis:

a) užsieniečių, įgijusių Lietuvos Respublikos pilietybę, vardai ir pavardės Lietuvos Respublikos išduodamuose asmens dokumentuose jų pageidavimu įrašomi lotyniško raidyno rašmenimis pagal dokumento šaltinį – kitos valstybės išduotą asmens dokumentą (remiantis tarptautine praktika diakritiniai ženklai dėl techninių galimybių gali būti neperteikiami);

b) su užsieniečiu santuoką sudariusio ir jo pavardę paėmusio Lietuvos Respublikos piliečio, taip pat tokių sutuoktinių vaikų pavardės gali būti rašomos lotyniško raidyno rašmenimis, dokumento šaltiniu laikant užsieniečio asmens dokumentą.

2. Kituose oficialiuosiuose dokumentuose asmenvardžiai rašytini taip, kaip jie teikiami asmens dokumentuose.“

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Projektu įstatymo projektui Nr.XIIIP-535 teikiamos Vyriausybės išvados 2.2 papunktyje, iš dalies 2.4, 2.5, 2.6 papunkčiuose Vyriausybės teikiami siūlymai Seimui dėl platesnio išimčių rato nustatymo, neatitinka aukščiau paminėtos 2017 m. Seimui Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pateiktos pozicijos (išvados) dėl asmenvardžių rašymo.

Todėl siūlome įvertinti šį aspektą ir poreikį papildyti Projektą – atkreipiant Seimo dėmesį į tai, kad atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo jurisprudenciją turėtų būti gauta Valstybinės lietuvių kalbos komisijos išvada (pritarimas).

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė